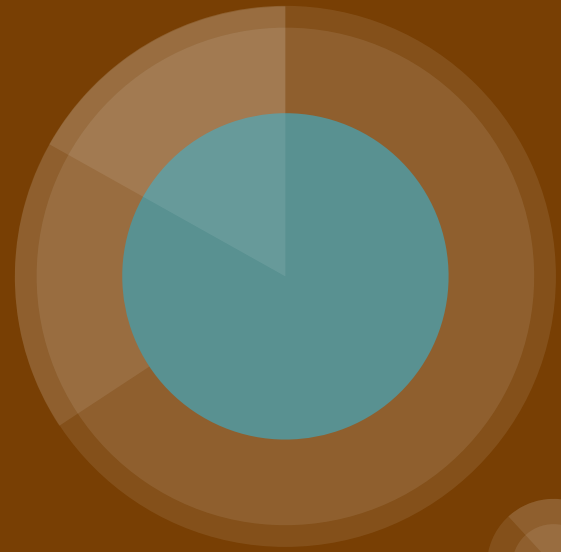

John von Neumann Oskar Morgenstern John Forbes Nash

Paula Frończuk
Kryminologia Stosowana
2020/2021

John von Neumann

John von Neumann urodził się 28 grudnia 1903 roku w Budapeszcie jako Margittai Neumann János Lajos, w czasie pobytu w Niemczech nazywał się Johann von Neumann, dziś znany jest jednak przede wszystkim pod swym amerykańskim imieniem John.

Pochodził z bankierskiej rodziny żydowskiej. Jako dziecko odznaczał się niezwykleymi umiejętnościami. Posiadał fotograficzną pamięć, która pozwalała mu po krótkim spojrzeniu na stronę książki cytować dokładnie jej zawartość.

János był wybitnie zdolnym uczniem, pierwszy artykuł matematyczny opublikował w wieku 17 lat.

- John von Neumann wniósł znaczący wkład do szeregu dziedzin matematyki m.in. logiki matematycznej, teorii mnogości, analizy matematycznej, udowodnił twierdzenie min-max.
Von Neumann był autorem pierwszej matematycznie przemyślanej książki z mechaniki kwantowej. Był też jednym z pionierów informatyki.
- W 1956 roku otrzymał nagrodę Amerykańskiego Towarzystwa Meteorologicznego za wkład do nauki o meteorologii i rozwój szybkich komputerów elektronicznych do zastosowań meteorologicznych i kierownictwo w stworzeniu grupy naukowej, która opracowała pierwszą numeryczną prognozę pogody.
- Oprócz pracy naukowej von Neumann był też aktywny politycznie. Przed zrzućeniem bomby atomowej na Japonię należał do Target Committee, który współdecydował o wyborze celu bomb. Von Neumann proponował zrzućenie bomby na Kioto – miasto to jest dla Japończyków ważnym centrum religijnym. Brał też udział w projektach rakiet balistycznych oraz w projekcie budowy bomby wodorowej.

Profesor John von Neumann był prywatnie wesołym, lubiącym towarzystwo człowiekiem. Był dwukrotnie żonaty (Mariette Kovesi i Klara Dan), miał jedną córkę (Marina). W jego domu w Princeton odbywały się słynne Princeton-Parties, które znane były z dużej ilości pitego alkoholu.

Von Neumann zmarł 8 lutego 1957 roku po przewlekłej, pełnej cierpienia chorobie w Walter Reed Hospital na raka trzustki. Na łożu śmierci przeszedł na katolicyzm.

W 1990 na jego cześć ustanowiono nagrodę - medal Johna von Neumanna.

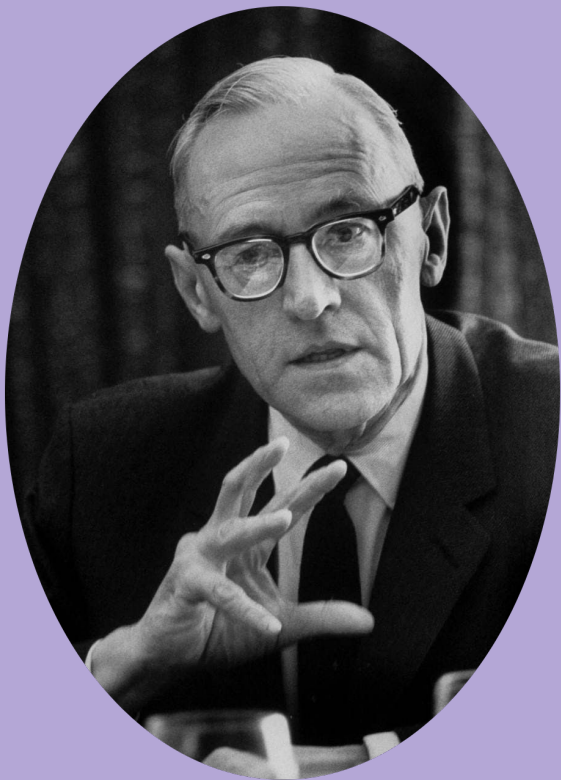
Medal Johna von Neumanna
to nagroda przyznawana przez Instytut Inżynierów Elektryków i Elektroników od 1990 roku za szczególne osiągnięcia w dziedzinie informatyki.

Kalendarium

- 1925 – otrzymał tytuł bakałarza w dziedzinie inżynierii chemicznej
- 1926 – otrzymał tytuł doktora nauk matematycznych na Uniwersytecie w Budapeszcie
- 1930 – wyemigrował do Stanów Zjednoczonych
- 1932 – opublikował książkę *Mathematische Grundlagen der Quantenmechanik* (Matematyczne podstawy mechaniki kwantowej), rozwijając aparat przestrzeni Hilberta w zastosowaniu do mechaniki kwantowej
- 1937 – nadano mu obywatelstwo Stanów Zjednoczonych
- 1944 – opublikował wraz z Oskarem Morgensternem książkę *Theory of Games and Economic Behavior* (Teoria gier i zachowania ekonomicznego), kładąc tym samym podwaliny pod rozwój teorii gier
- 1945 – opublikował książkę: *First Draft of a Report on the EDVAC*, opisującą architekturę von Neumanna
- 1945 – skonstruował program realizujący algorytm sortowania przez scalanie na komputerze EDVAC.

Oskar Morgenstern

Oskar Morgenstern urodził się 24 stycznia 1902 w Görlitz. Uważa się, że jego matka była nieślubną córką cesarza Fryderyka III Hohenzollerna. Morgenstern dorastał w Wiedniu, gdzie później uczęszczał na studia.

W 1925 obronił doktorat z politologii na Uniwersytecie Wiedeńskim. W latach 1925–1928 był stypendystą Fundacji Rockefellera. Po powrocie w 1928 został profesorem ekonomii na Uniwersytecie Wiedeńskim i pracował tam aż do wizyty w Princeton w 1938.

W 1935 Morgenstern opublikował artykuł Perfect Foresight and Economic Equilibrium, po prezentacji którego jego przyjaciel, Eduard Čech, pokazał mu publikację Johna von Neumanna: Zur Theorie der Gesellschaftsspiele. Podczas wizyty Morgensterna na Uniwersytecie w Princeton Niemcy, pod wodzą Adolfa Hitlera, zajęły Wiedeń, co skłoniło ekonomistę do pozostania w Stanach Zjednoczonych. Ostatecznie trafił on do Instytutu Studiów Zaawansowanych, gdzie spotkał węgierskiego matematyka Johna von Neumanna, z którym pracował wspólnie nad pracą Theory of Games and Economic Behavior. Dokument ten, opublikowany w 1944, jest uważany za pierwszą publikację dotyczącą teorii gier.

Współpraca Johna von Neumanna i Oskara Morgensterna doprowadziła do narodzin zupełnie nowych obszarów badań zarówno w matematyce, jak i w ekonomii. Te zainteresowały szerokie grono akademickie i biznesowe. W 1944 Morgenstern otrzymał obywatelstwo amerykańskie, a 4 lata później ożenił się z Dorothy Young. Oskar Morgenstern zmarł 26 czerwca 1977 w Princeton.

John Forbes Nash

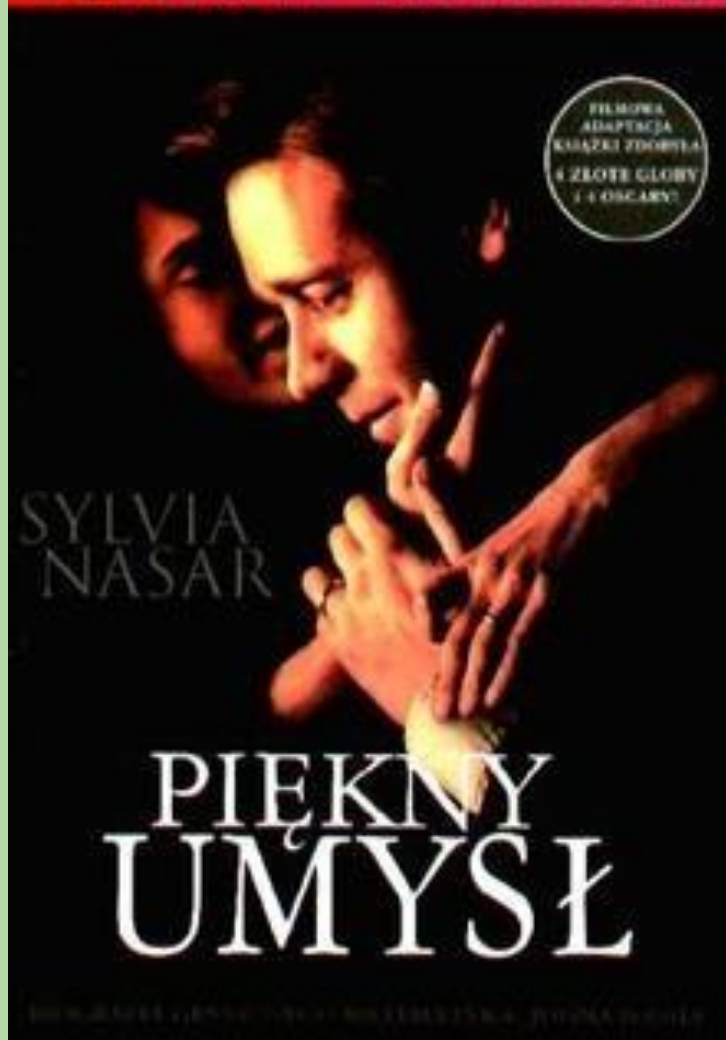
John Forbes Nash Jr urodził się 13 czerwca 1928 w Bluefield. Prowadził badania nad teorią gier. Wprowadził koncept równowagi w grach niekooperacyjnych nazwany od jego nazwiska równowagą Nasha. W latach 50. pracował w Massachusetts Institute of Technology, później był profesorem Uniwersytetu w Princeton. Wynalazł on niemal równocześnie z Pietem Heinem grę planszową Hex.

W 1994 John Nash otrzymał nagrodę wspólnie z Reinhardem Seltenem i Johnem Harsanyi. Prace całej trójki laureatów wzajemnie się uzupełniają i opierają się na grach towarzyskich jako podstawie rozumienia złożonych problemów ekonomicznych. Nagrodzeni naukowcy wykorzystali teorię gier między innymi do analizy zachowań w oligopolu.

W 1951 Nash miał romans z pielęgniarką Eleanorą Stier, z którą miał syna. W 1951 przeniósł się do MIT, gdzie rozpoczął pracę jako wykładowca na wydziale matematyki. Tam poznał Alicję Lopez-Harrison de Lardé, studentkę fizyki z Salwadoru, z którą się ożenił w lutym 1957. W 1959 Alicia oddała go do szpitala dla psychicznie chorych z powodu schizofrenii, na którą cierpiał. Alicia i Nash mieli jednego syna (Johna Charlesa Martina Nasha). Nash i Alicia de Lardé rozwiedli się w 1963 i ponownie pobrali w 2001 r. Nash i jego żona zginęli 23 maja 2015 w wypadku samochodowym.

Życiorys Nasha jest głównym tematem książki biograficznej Sylvii Nasar Piękny umysł.

ŚWIATOWY BESTSELLER

Bibliografia

- https://pl.wikipedia.org/wiki/John_von_Neumann
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Oskar_Morgenstern
- https://pl.wikipedia.org/wiki/John_Forbes_Nash
- <https://ssl-biblioteka.sgh.waw.pl/pl/nobel/Strony/John-F.-Nash-jr.aspx>